

Sociolingvistik

cecilia@hemming.se
niklas.torstensson@his.se
Antråffbara i samband med undervisningen
samt efter överenskommelse

Kursmål

- Få kunskaper om och lära grundbegrepp om
 - Sociolingvistiska teorier
 - Relationer mellan språk och sociala faktorer
 - Språkinläring, flerspråkighet, språkförändring
- Projektarbete, 2 personer/grupp
 - psykologiskt experiment eller en sociolingvistisk undersökning
- Examination:
 - Salstenta 2p
 - Utfört projektarbete 3p

Hur får jag ut mest av kursen?

Inför varje föreläsning

- Läs rekommenderade sidor i kurslitteraturen
- Fundera på ev. frågor ni får till varje avsnitt
- Försök samtidigt få idéer till projektarbetet

- Diskutera gärna idéer och uppslag med oss
- Färdig projektplan senast 20 oktober

Kurslitteratur

Huvudbok:

Coulmas, F. 2006. *Sociolinguistics: The study of speakers' choices*
ISBN: 0-521-83606-9 hardback, 0-521-54393-2 paperback

Utdelat material under kursens gång

samt delar ur

Coulthard, M. (1985). *An Introduction to Discourse Analysis*.
ISBN 0582553792.

Vetenskapliga tidskrifter

- Applied Linguistics
- International Journal of Intercultural Relations
- International Journal of the Sociology of Language
- Journal of Communication
- Journal of Multilingual and Multicultural Development
- Journal of Pidgin and Creol Languages
- Journal of Pragmatics
- Language and Communication
- Language in Society
- Language Variation and Change
- Multilingua
- Studies in Second Language Acquisition

Föreläsningar & seminarier

- 060926 F1 Introduktion, Standardspråk o dialekter [17-34] hemc
- 060926 F2 Artighet [84-102], Stilistisk variation [107-124] hemc
- 060928 F3 Dialog [extramaterial], Flerspråkighet [126-144]
- 061003 F4 Kön, ålder och språk [36-66] torn
- 061004 F5 Pidgin- & kreolspråk [68-83], Teorier om språkförändring [146-170] torn
- 061010 F6 Språk, identitet och politik I [171-182, 184-202] hemc
- 061012 F7 Språk, identitet och politik II [204-219, 220-231] hemc
- 061018 F8 Språk i juridiken, Språklig variation [extra material] hemc

- V. 46 Seminarier (obligatorisk närvaro)
Projektredovisn. max 2 personer/grupp: 20 + 10 min disk.

- se Neverlost Tentamen (ev. omtentamen)

Seminarier

- Varje grupp redovisar samt granskar (minst en) annan grupps rapport
- Rapporten till handledare och granskare senast torsdagen den 7 november

Projekt

- Språklig interaktion i samtal /berättelser
- Variabler och sociala grupper
- Stilanalyser
- Språkförändringar & språklig variation
- se vidare på hemsidan <http://www.his.se/iki/lva11>

Planera, genomför och redovisa en undersökning eller ett experiment (2 pers/grupp)

- *Undersökningsobjekt och syfte*
 - Vad vill ni u-söka? Har ni ngra hypoteser? Vad baserar ni dessa på? Hur vill ni undersöka dem?...
- *Tillvägagångssätt/metod*
 - Hur ska ni få svar på era frågor? Beskriv metoder och data ni använder er av (jämför och referera till kurslitteraturen) Diskutera ev. problem med era metoder/data...
- *Analys*
 - Hur ska ni behandla/analysera data? Hur minimeras riskerna för bias? (tolkning utifrån önskat resultat)...
- *Slutsats*
 - Gick resultaten att förutse? Kan ni dra ngra slutsatser av dem? Passade valda metoder och data?...
- *Presentation* – 30 minuter + diskussion

Några tidigare projekt

- **Mentalt lexikon: Associationstester**
- **Kvinnors och mäns språk-/anpassning**
- **Kroppsspråk**
- **Barns tvåspråkighet**
- **Språkinläring på SFI: Olika strategier**
- **Barns inläring av böjningsmönster**
- **Hur bedöms olika brytningar?**

Gruppindelning (än så länge)

Sociolingvistik

- Vad är ett språk?
- Vad är en dialekt?
- Vad avslöjar en individs språk?
- Olika språkstilar
 - Coulmas [17-34]

Vad är ett språk?

- Ett slags lingvistisk enhet
 - – men inte bara det...
- Hur skilja språk från dialekt?
 - olika språk fr närliggande gränsstäder kan ha mer gemensamt med vrdra än med resp. riksspråk.
 - dialektala kedjor CH-A-DE-BE-NL, N-SE-DK
- Svårt dra klar geografisk gräns mellan språk
 - lingvistiska kännetecken överlappar
 - gränsspråk influerar vrdra

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

13

Vad är ett språk?

- Att definiera ett språk:
 - språkets sociala och politiska funktion
 - lingvistiska kännetecken
 - Istället för att utgå från ett språk och leta efter gränser tvärtom: utgå fr de dialekter som anses ingå i språket
- Språk – en definition
 - Ett antal dialekter som oftast är lingvistiskt lika.
 - Ett språk enar en samling av olika sociala grupper och särskiljer den samtidigt från andra.
 - "Ett språk är en dialekt med armé och flotta"

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

14

Vad är en dialekt?

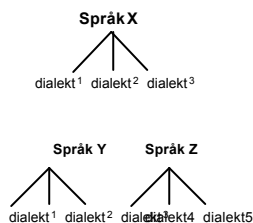
- regional, social eller etnisk variant av språk
- avspeglas på alla nivåer i språket
 - GRAMMATIK
 - SEMANTIK
 - VOKABULÄR
 - SPRÅKANVÄNDNING
 - UTTAL

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

15

Språk kontra dialekter

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

16

Språk kontra dialekter

- Svenska och norska är distinkta språk men kan förstås över gränserna
- Vissa kinesiska dialekter:
 - mandarin, cantonesiska, wu
 - förstås ej över talade dialektgränser
- Traditionella studier: språkvarianter över tid och geografiskt rum
- Först fr.o.m 60-talet studeras språkets roll i sin sociala kontext i västvärlden

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

17

3 förklaringsmodeller

- Ett språk används inom en stats gränser
 - de grönländska språken, färöiska, mienkiäli...
- Heinz Kloss - olika sorters språk
 - Konstruktionsspråk: normer, grammatikor, litteratur
 - svenska, danska, bokmål, nynorsk
 - Avståndsspråk: ordförråd/grammatik skiljer sig
 - östsamiska, centralsamiska, sydsamiska
- Lojalitet & självidentifiering
 - finlandssvenska? (ö-sättning inom EU)

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

18

Många faktorer kan påverka utvecklingen av regionala varianter

- Språklig kontakt , korsande handelsvägar eller påvingat nytt språkefter invasion... Förbudet att tala ungerska i Rumänien, bulgariska i östra Serbien...
- Geografisk isolering (inga influenser utifrån)
- Hur nära det är till huvudstad/viktigt område. Ju närmare desto mer påverkan från standard-, officiellt språk(språk med hög status).
- Om det geografiska området är ett utvecklingsområde (politiskt, industriellt...) Då kan den lokala varianten få extra styrka.
- Naturkatastrofer eller krig kan decimera eller helt radera ut ett visst språk
- En nations språkpolitik kan främja eller undertrycka språkliga varianter
- Media: det är skillnad på regioner som lätt nås av massmedia och sådana som inte gör det.

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

19

Vad bör man tänka på innan man analyserar ett språks sociala skillnader?

- Hur ser det ut historiskt sett – varför finns det s.k. klass-/sociala skillnader i ett samhälle?
- Kan vi verkligen tala om samhällsklasser, varför?
- Om vi ska tala om sociolekter, vad menar vi med det? ingår all yrkesjargong, slang, etc. ?
- Beror verkligen L-varianter ("sämre") och H-varianter ("bättre") av språk på s.k. klasskillnader (makt)?
- Finns det parallellasociolekter som inte anses vara bättre/sämre, har högre/lägre status?
- Kan man ändrasin individuallstatus gnm att byta till annan sociolekt?
- Tänk över vad det är som får oss att diskutera olika klasser och sociala skillnader
- - religion, kön, ålder , politik, immigration, nykomlingar-väletablerade, utvecklingsområde eller inte

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

20

Österländska kulturer

- Iranska, japanska, koreanska, javanesiska...
 - Komplexa stilistiska variationer
 - Ordformer
 - Syntax
 - Uttal
 - social status (kan vara väldigt viktigt)
 - kön
 - ålder
- jämför med västerländska fackspråk
specialvokabulär, grammatik, uttal – för initierade (Holmes)

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

21

Vad språket avslöjar

- En människas tal reflekterar ofta
 - Ålder
 - Kön
 - Etnisk grupptillhörighet
 - Social tillhörighet
 - Miljövana
- Förutom själva talet
 - Hur kod växlas, hur man anpassar sig i vilken situation och vilket register man behärskar

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

22

Style (The Sun – The Times)

- TONY Blair responded to The Sun's yellow card yesterday by pledging to win an election treble. The PM said he was confident voters would give him a third term in No10 after "forgiving" him for his mistakes. And he made it clear he would not hand his captain's armband to Gordon Brown, by declaring: "I'm the gaffer." His vows at Labour's conference came 24 hours after we gave him a soccer-style warning.
- PRIME Minister Tony Blair, currently in Britain pushing forward his domestic agenda, has been criticised for snubbing the UN General Assembly where his key ally US President George W. Bush has been defending the war on Iraq. The Times newspaper reported today. "It is quite extraordinary that this prime minister, who set himself up only two years ago as a major world statesman, is not prepared to face his colleagues at the UN." opposition Conservative Party spokesman on foreign affairs, Michael Ancram, was quoted as saying in the daily.

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

23

Style

- TONY Blair responded to The Sun's yellow card yesterday by pledging to win an election treble. The PM said he was confident voters would give him a third term in No10 after "forgiving" him for his mistakes. And he made it clear he would not hand his captain's armband to Gordon Brown, by declaring: "I'm the gaffer." His vows at Labour's conference came 24 hours after we gave him a soccer-style warning.
- PRIME Minister Tony Blair, currently in Britain pushing forward his domestic agenda, has been criticised for snubbing the UN General Assembly where his key ally US President George W. Bush has been defending the war on Iraq. The Times newspaper reported today. "It is quite extraordinary that this prime minister, who set himself up only two years ago as a major world statesman, is not prepared to face his colleagues at the UN." opposition Conservative Party spokesman on foreign affairs, Michael Ancram, was quoted as saying in the daily.

oktober 2008

IKI, Högskolan i Skövde

24

The Sun vs The Times

- Metaforer
 - sport, vardagliga domäner
- Idiomatiska yttryck
- Slanguttryck och mer vardagligt språk
- Smek-/öknamn
- Personlig stil (vi, jag, de...)

Undersöka informanternas olika stilar

- Undersökning med standard-språk (standardsvenska, allmänsvenska, svenskt riksspråk i motsats till regionala varianter av svenska, t.ex. norrländska)
 - Göra informant uppmärksam på språkval
 - gnm explicita uttalsövningar
- U-sökn med mest "naturligt" språk (vernacular language)
 - Lura fram språket
 - Avslappnad eller känd miljö
 - Flera diskussionspartners
 - Passande, välkänt ämne eller uppgift att utföra

